

DOGODKI PO ŠIROKEM SVETU

Jubilej angleškega ministrskega predsednika

Danes 12. oktobra praznuje premier angleške vlade R. Mac Donald (v krogu) 65-letnico svojega rojstva. (Pogled na angleški parlament s Temze).

Razpust angleškega parlamenta

Stari angleški običaji zahtevajo, da prečita glasnik kraljev ukaz o razpustu spodnje zbornice. Tudi sedanja gospodarska kriza ni mogla razrahljati angleške tradicije.

Radio komarji se zbirajo

Ko se je po Londonu razvedelo, da stikajo s posebnimi aparati za poslušalci radia, ki ne plačujejo naročnine in ko so nekatere že tudi izsledili in kaznovali, se je londonskih komarjev polastil tak strah, da so se v gručah nastavili pred uradom radiofonske družbe, da poravnajo naročnino, dokler še ni prepozno.

Jaroslav Hašek:

Švejk pred vojno

4. Švejk v arzenalu

In zgodilo se je tako, kakor je bil prečisti feldkurat prerokoval: »Švejk, ti lo-pov, če že hočeš na vsak način služiti, po-tem boš služil v arzenalu. Mogoče te bo tam minilo veselje.«

Tako se je torej Švejk v arzenalu učil ro-kovati s strelnim bombažem. Polnil je z njim torpede. Takale služba ni nobena za-bava, zakaj zmerom si z eno nogo v zraku z drugo pa v grobu.

Toda dobri vojaki Švejk se ni bal, kot pra-vi vojak je zadovoljno živel med dinamitom, ekrazitom in strelnim bombažem in iz ba-rake, v kateri je polnil torpede s tem straš-nim eksplozivom, se je razlegala njegova pesem:

»Postavi straže svoje
na trdne si mostove,
Piemont, Piemont,
Nam ni za straže tvoje,
podremo vse mostove
Hop, hop, hop!
Hej, to je bilo klanje
tam pri Solferinu!
Kopali smo se v krvi
kakor pijanci v vinu.
Hop, hop, hop!
Gazili smo po krvi,
kakor kmet po mrvu.
Osemnajsti polk, naprej!
Hop, hop, hej!

Po tej lepi pesmi, ki je dobrega vojaka Švejka izpremenila v levo, so prišli na vr-sto druge vžigajoče pesmi, kakor ona o cmo-kih, velikih ko glava. Dobri vojak Švejk je namreč jedel cmoke z nepopisnim tekotom.

In tako je zadovoljno živel sredi strelne-ga bombaža, sam samcat, v eni izmed ar-zenalovih barak.

Nekega dne je prišla inspekcija, ki je ho-dila od barake do barake in gledala, če ja vse v redu.

Ko so inspekcijski oficirji stopili v ba-rako, v kateri se je dobri vojak Švejk učil rokovati s strelnim bombažem, tedaj so po oblakih dima, ki so se valili iz njegove pipe, spoznali, da je dobri vojak Švejk neustrašen vojskač.

Ko je Švejk ugledal oficirje, je vstal, vzal pipo iz ust, kakor je bilo to predpisano, in jo položil prav poleg sebe, namreč v odprt jeklen sod, poln strelnega bombaža, zraven pa je še salutiral in zaklical: »Pokorno jav-ljam, da ni nič novega in da je vse v redu!«

V človeškem življenju so trenutki, ko je prisotnost duha izredno važna.

Najpomembnejši v vsej družbi je bil gospod oberst. Iz strelnega bombaža so se vill majhni kolobarji dima in zato je delal: »Švejk, kadite naprej!«

To je bila pametna beseda, zakaj dosti boljše je, da je goreča pipa v ustih, kakor da je v strelnem bombažu. Švejk je salu-til in izjavil: »Pokorno javljam, da bom kadil.« Bil je namreč poslušen vojak.

»In zdaj pojdite v stražnico, Švejk!«

Župnikova kuharica — možak

73-letno župnikovo kuharico v Riedu na Gornjem Avstrijskem, Marijo Baumgart-nerjevo so te dni prepeljali zaradi neke operacije v bolnišnico in tu se je izkaza-lo, da je — možki. Seveda so bili vsi pre-senečeni, kajti nikoli ni bila tega izdala ne v svojem vedenju ne drugače in celo večim očem zdravnikov je bila resnica ušla, ko je bila dolgo let kuharica v bol-nišnici. Operacijo je dobro prebila in edi-na posledica te avanture bo ta, da se bo odslej namestu Marija imenovala — Ma-rij.

Štrk in labod

Prebivalci iz Gross Werterwitz na Me-klenburskem, ki so se nedavno sprehajali ob Planskem jezeru, so bili priča razbur-ljivemu prizoru. Eden labodov, ki je stra-žil pred bivališčem svoje družice, se je zakadil v mlado štorčko, postopajočo oko-li njega. Močno jo je tolkel s perutjo, da je padla v vodo; potem pa jo tiščal pod gladino, dokler ni utonila. Nekateri za-bogoliti so videli ta umor. Zbrali so se na osredku, se brčkone posvečovali, nato pa brez vrisča jeli krožiti nad labodom, se mu bližali in ga ključali v glavo. Labodi-co, ki je prišla svojemu družetu na po-moč, je zadela ista usoda. Ko sta bila mrtva, so štorčke porinile njuni trupli v jezero in porušile njiju bivališče. Zatem so se oddaljile in zmagovite vreščale.

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

Avtomobilizem Ruska avtomobilska industrija

V nekem londonskem časopisu je izšlo poročilo o ruski avtomobilski industriji in iz njega posnemamo, da je vlada investirala v tovarno avtomobilov v Nižemj Ugordu 250 milijonov rubljev. V tej tovarni so pred-videli letno produkcijo 200.000 avtomobi-lov. Mora biti gotova v najkrajšem času ter je pri gradbi sedaj zaposlenih nad 20.000 delavcev. V tej tovarni bodo v prvi vrsti se-stavljali avtomobile iz delov, ki jih bodo prejeli iz Amerike, t. j. prav za prav iz Fordovih tovarn, ki so sklenile z rusko vlad-o posebno pogodbo. Po pogodbi, ki je ve-lijavna par let, ima Ford dobavljati tudi vse potrebne konstrukcijske načrte.

Rusi upajo, da bodo po štirih letih lahko gradili avtomobile samostojno, t. j. samo iz ruskega materiala.

Druga tovarna je v Moskvi. V tej se izde-lujejo samo okviri za avtomobile in hočejo letno izdelati 30.000 takih okvirov, v prvi vrsti za tovarne avtomobile. V mestu Stal-ingrad nameravajo Rusi odpreti tovarno, ki naj bi letno zgradila 50.000 traktorjev, stala pa jih bo okrog 80.000 rubljev. Razen teh imajo Rusi še nekatere tovarne, v katerih gradijo tudi traktorje in posamezne dele za avtomobile.

Velika dirka pri Brnu

Proti koncu dirkalne sezone so se pri Brnu, na progi, ki gre deloma skozi držav-no, deloma skozi deželno cesto, zbrali voza-či mednarodnega slovesa, da pribore veliko nagrado predsednika ČSR. Med temi voza-či smo videli moške znanih imen kakor: Caracciola, Chiron, Varzi, Morgen, Stuck, Ma-serati, Lehoux, Nuvolari, Borzacchini in drugi. Na startu je bilo vsega skupaj 23 vo-začev.

Proga sama je dolga 29 km in so jo morali tekmovalci prevoziti 17 krat.

Na startu in cilju ter ob vsej progi je bilo zelo veliko publike in računa se, da je pri-sostvovalo dirki nad 100.000 gledalcev, za naše pojme vsekakor nenavadno visoko šte-vilo.

Največje težkoče so imeli vozači s prehi-tevanjem, ker je cesta, posebno na nekate-rih mestih, zelo ozka in je ravno zaradi pre-hitevanja ostal na progi znani nemški moj-ster Caracciola, ki se je v trenutku, ko je hotel prehiteti Chirona, najnevarnejšega tekmeča, zaletel v drevo poleg proge. Tako je moral končati dirko, ko se je ravno obe-tala najhujša borba med njim in Chironom.

Tudi Morgen se je zaletel ob cestni kamen, vendar je defekt po par minutah popravil in kljub tej nemiki zamudi je prevozil vse predpisane okroge in dosegel povprečno hi-trost 110.090 km na uro. Plasil se je s to hitrostjo na tretje mesto. Zato pa je Hans Stuck, ki je istotako vozil avto znamke Mercedes - Benz, vozil mnogo bolj previdno in je že takoj v začetku pustil druge, da so se prehiteli. Prišel je v končni klasifika-

»Pokorno javljam, da to ne gre, zakaj po predpisu moram ostati tu do šestih zvečer, dokler me ne pridejo zamenjati. Pri strelnem bombažu mora namreč zmerom kdo biti, da se ne pripeti kaka nezgoda.«

Inspekcija je izginila. Uverila je je proti stražnici, kjer so gospodje izdali ukaz, naj gre patrulja po Švejka. Patrulja je šla sicer nerada, toda šla je vendarle.

Ko je prišla pred barako, v kateri je ždel Švejk z gorečo pipo sredi strelnega bom-baža, je kaplar zavpil: »Švejk, ti nepridi prav. vrzi pipo skozi okno in pridi ven!«

»Mi niti v glavo ne pade! Gospod oberst je ukazal, naj kadim naprej in jaz bom ka-dil, pa če me tudi na kosce raztrga!«

»Pojdj ven, ti govedo!«

»Pokorno javljam, da ne grem ven, zdaj je štiri in šele ob šestih me lahko zame-njate. Do šestih moram ostati pri strelnem bombažu, da se ne zgodi kaka nesreča. Jaz sem vendar tako previ ...«

Zloga »den« ni več izgovoril. Mogoče ste tudi vi čitali o veliki eksploziji v arzenalu. Barake so druga za drugo letele v zrak. do-klér v trideset sekunde ni bil uničen ves ar-zenal.

V baraki, kjer se je dobri vojak Švejk učil rokovati s strelnim bombažem, se je vse skupaj pričelo in na tem mestu se je nalik grobu nagonilil brun, desk in železnih konstrukcij, ki so priletele od vseh strani. da hrabremu vojaku Švejku, ki se ni bal strelnega bombaža, izkažejo poslednjo čast. Tri dni so pionirji iskali med razvalina-

diji na drugo mesto s povprečno hitrostjo 112.300 km na uro.

Prvo mesto je zasedel Louis Chiron na Bugattiju, ki je dosegel povprečno hitrost 117.900 km na uro. Če pomislimo, da je prevozil vseh 493 km s to povprečno hi-trostjo po cesti, ki ni posebno za dirke gra-jena, bomo morali priznati, da je ta po-vprečna hitrost res izvrstna.

Da je bila proga res težka preizkušnja za

vozače in njihove avtomobile, potrjuje tudi dejstvo, da je v kategoriji težkih dirkalnih avtomobilov, katerih je bilo na startu 16, prišlo na cilj le šest.

Tudi druga kategorija ni imela več sreče, tudi tukaj je bilo nekoliko padcev. Zmago je odnesel Schmidt na avtu Bugatti, ki je dosegel povprečno hitrost 99.67 km/h. Dru-go mesto je zasedel grof Arco (Amicar) kljub temu, da je imel na progi nezgodo.

Jesenska pesem na poljanah

Ubogí meščani! Po parkih posedajo in so polni žalosti, ko jim pleše krog glave suho listje. Mlečozobi pesniki hodijo okrog po-vešenih glav in tugujejo za izgubljenim življenjem, še preden so sploh začeli živeti in izjemajo dozorevajočim solarkam tridke solze ganotja. Tako nastaja literatura, vsa okužena z duševno jetiko in malodušnostjo, ki jo je treba zalivati cele noči s črno kavo po zakajenih beznicah. Ko gledam te žalost-ne prikazni naše pišče cerkve se mi, sam ne vem zakaj, vedno vsiljuje podoba mrzlega nosu s kapljico na koncu. O vi nahodni cerkovniki!

Zunaj pa diha sveže zorene brazde kar pomladno življenje. Topel jug prebira z ne-vidnimi prsti blede zelenje pravkar iz zem-lje pribodlega jecmena. Kakor otroku plev-nico je materinsko zrahljala nerodna brana črne bledje, da se udara noga seljaka, ki stopa kakor svečenik, da prikljice iz grude mlado pšenico. Veselo se zajčkajo v solncu svetle motike, ko varno grebejo, ka-kor da lovijo krtke, iz ogrebkov krompir, ki se ves gol stiska ob prst in bo najraje zle-zel nazaj v varno gnezdo. Navidez je tako delo dolgočasno toda le za nekmeta. Vedno nova presenečenja odkriva motika. Ko gosja jajca so gladki v enem grobu gomo-lji, v drugem se jih drži troje skupaj v ču-doviti spatek. »Suša!« Pri tretjem grobu zama-n stika motika po zemlji, dvoje šisk je vse, kar je zraslo. Pod košatim šopom krompirjeve pričakuje radovedno oko bo-gatega gnezda, toda le cap gnolobe dvigne motika. Razočaranja in presenečenja se vrstijo, kakor da nisi pri kopanju krom-pirja, temveč čitaš napeto pustolovsko knji-go. Za kopači hitijo otroci s trebušastimi tarčami v rokah, da poberejo krompirjevi zarod, kakor slepci se tiščijo drug drugega pobirajući in se tipljejo usločenih hrbtov za pletkom motik.

To se prileže jabolčnik k črnemu kruhu za malico. »Hudo nas je udarila suša. Kar je njej ostalo je pobrala toča«, modruje so-sed Jernač. »Huda bi bila za seme, ko se pšeničnih plev ni, kaj šele zrnja v koštih. S krompirjem, repo in korenjem bomo že pretolkli sebe in prašiče, da ne bo lakote. Lahko bi me metal tri dni brez prestanka ob tla, pa bi ne padlo niti deset par od mene, kje bi pač dobili stotake za seme. Če seješ, imaš vsaj upanje, da boš žel, brez setve pa niti upanja nimaš.« Deset let se ni nihče spomnil kmeta, ko ga je vrag je-mal po suši in toči. Sedanja vlada našega očetovskega kralja pa nam je dala potreba-nega semena. Pa se še najdejo ljudje, ki pravijo, da jim pri nas ni vseh. Tistim po-topuhom seveda ni vseh, ki so se redili od

tega, da se je kmetu slabo godilo. Nas kme-tov ne bo premotil nihče, da bi ne bili hva-ležni državi za pomoč v naši stiski. Pa vpijejo, kako je slaba pri nas in nič ne po-mislijo, kako je drugače. Naš Jože mi piše iz Amerike pismo, kakor da čujem evan-gelijo o izgubljenem sinu. Iz Francije pri-hajajo fantje nazaj bosi, ki so se stopili pri nas s kruhom. Da bi ne šli osmega novem-bra na volišče, prigovarjajo zgovorno neki gospodje. Ko smo stradali, nas niso videli, sedaj jih pa mi ne poznamo. Brez njih bo-mo vsi glasovali za takšno državo, ki se briga za nas v nesreči.« Pritrjujejo v delu osivele glave, ki jim je dovolj strankarskih bojev in želijo le eno: red in mir v močni državi.

V nizki koruzi se sklanjajo ženske ter otrgavajo drobno štokovje. Nihče se ni na-dejal po suši obilnega pridelka. Zamišljeno gleda gospodar za polizkušnjo oličkane što-ke. Kakor zobje v čeljustih stoletnih star-cev je redko zrnje. »Bomo mlieli pa što-kovje, kakor so ga dedje v letih netek«, se obujajo spomini na hude čase. »Kopri-vovo čorbo je vtila gospodinja na prečke iz štokovja. Dokler so mlele čeljusti, je še šlo. Ko je vstajala družina od sklade, je pa že mislila na večerjo. Hujši časi so bili, pa kmeta le ni bilo konec. Tista gospoda, ki se koplje še danes v izobilju, pa godrnja in nas sili v svoje telege. Ko bi le en dan bili ti nezadovoljnejši v naši koži, deset rok bi dvignil vsak, da bi ostalo pri starem. Le kmet ve, kako se gospodari v hudih letih, zato razume težave gospodarstva v naši mladi državi. Ko prevzame mlad gospodar zadolženo in zanemarjeno posestvo, ne sme gledati na uro in ne šteti krvavih žuljev na rokah. Garati je treba, ko ne gre le zanj, temveč predvsem za potomce, ki še niso spoceti. Ljubezni na odpoved ne poznamo kmetje ne pri svoji grudi in tudi ne pri državi. V roke je treba pljuniti pa pas pri-tegniti« modrujejo kmetski možgani o državni politiki in imajo prav, saj jih je naučilo življenje več kakor gospodo skla-dovnice učenih knjig.

Šumi pod grabljami listje in so vesela lica grabljačev, ko vidijo, koliko mehkega listja se navali v mreže, da ne bo v dolgi ziml trda za nastilj in bo na pomlad dovolj gnoj za vedno lačne njive. Pod večer pa se prične prazniško delo kožuhanja koruze, ko speši delo s pesmijo kakor hitijo trudne noge s poskočno koracnico.

Se polnoč sreča razposajeni vrisk in ve-sela pesem neugnane mladine, kjer se ne vris-kajo fantje, temveč vedno mlada polja in loke.

Janko Kač.

Njemu na čast so zvečer v mestu vojaški krogi priredili majhen banket v oficirski kavžni. Obdan od oficirjev je dobri vojak Švejk pil in ves njegov okrogli, dobri obraz je sijal od veselja.

Naslednji dan je, kakor v vojni prejel od-škodnino za tridnevno menažo, čez tri tedne pa je bil povzidan v kaplarja in dobil je ve-liko kolajno za hrabrost.

Ko je z njo in z zvezdico okrašen stopil v tridentinsko vojašnico, je najprej srečal po-ročnika Knoblocha, ki je zadržel, ko je ugledal grozno, dobrodušno lice dobrega vo-jaka Švejka.

»Si pa spet kaj lepega napravil, nepridi-prav?« mu je dejal.

Dobri vojak Švejk mu je smehljaje se od-vrnil: »Pokorno javljam, da sem se učil ro-kovati s strelnim bombažem.«

Visoko zvrzanec je stopil na dvorišče, da poišče svojo kompanijo

Tisti dan je dežurni oficir prečital mo-štvo razglas vojnega ministrstva o ustano-vitvi letalskega oddelka v armadi s pozit-vom, naj se prostovoljci javijo.

Tedaj je junaški vojak Švejk stopil na-prej, se javil dežurnemu oficirju in dejal: »Pokorno javljam, da sem bil že v zraku, da sem torej tega navajen in da hočem Nie-ovemu Veličanstvu cesarju služiti tudi v zraku.«

Tako je potoval dobri vojak Švejk čez ta-den dni k letalskemu oddelku, kjer se ni izkazal nič slabše kakor v arzenalu, kar bo-ste takoj videli.

(Dalje prih.)

